

הכנסת היועצת המשפטית לכנסת

(סימוכין: 000893-2022)
ירושלים, ג' בשבט התשפ"ב
05 בינואר 2022

לכבוד
חבר הכנסת מיקי לוי
יושב-ראש הכנסת

שלום רב,

הנדון: מכתבו של חבר הכנסת בצלאל סמוטריץ' ליושב-ראש הכנסת מיום 28.12.2021

ביקשת את התייחסותי למכתב שבנדון, בו מלין ח"כ בצלאל סמוטריץ' על התנהגותו של יושב-ראש ועדת הכנסת, ח"כ ניר אורבך, אשר לא העביר בשבוע שעבר את הצעתו של ח"כ סמוטריץ' לדיון בוועדת השרים לחקיקה למרות שהיתה זו ההצעה היחידה מטעם האופוזיציה.

1. לעניין ההתנהלות הספציפית בשבוע שעבר, העביר אליך ח"כ אורבך את התייחסותו ביום 29.12.2021. במכתבי זה אני מבקשת להתייחס לסוגיה העקרונית, שכן נוהל העברת הצעות חוק מיו"ר ועדת הכנסת לוועדת השרים, והסייגים החלים עליו, מעולם לא עוגן.

2. כפי שציין ח"כ סמוטריץ', כבר בכנסת ה-18, לאור ריבוי הבקשות של חברי הכנסת כי ועדת הכנסת תאשר "פטור מחובת הנחה" לפני הקריאה הטורומית, השתרש נוהל בכנסת, ביוזמת ח"כ יריב לוין אשר כיהן אז כיושב-ראש ועדת הכנסת, בהסכמת הקואליציה והאופוזיציה ובתיאום עם מזכירות הממשלה, בשלפיו ועדת הכנסת אינה דנה עוד בבקשות פטור. במקום זאת, יושב-ראש ועדת הכנסת מעביר לוועדת השרים לחקיקה, לפי בחירתו, שתי הצעות חוק שלגביהן התבקש קיצור תקופת ההנחה, אחת של יוזמים מהקואליציה ואחת של יוזמים מהאופוזיציה. בהתאם לסעיף 76 לתקנון, ככל שוועדת השרים תתמוך בהצעה או לא תביע עמדה לגביה או תסכים לקיצור תקופת ההנחה, ההצעה תוכל לעלות לדיון מוקדם בכנסת כבר באותו שבוע.

3. היתרון בנוהל זה הוא ברור – לא רק שזו הדרך היחידה שבה הכנסת מעבירה לוועדת השרים הצעות חוק שטרם חלפה "תקופת ההנחה" שלהן, אלא שההצעות מועברות בנוסף להצעות שמזכירות הכנסת מעבירה, כלומר תוך חריגה מהמכסה השבועית. אני מבינה גם שבעבר היו מקרים שבהם הועברו יותר משתי הצעות. **מובן כי יתרון זה אינו יכול להיות נחלתה של הקואליציה בלבד, ולכן עיקרון יסוד בנוהל היה העברה של מספר זהה של הצעות של חברי קואליציה ואופוזיציה.**

4. אכן, הנוהל מעניק תפקיד חשוב ליושב-ראש ועדת הכנסת, שכן אין הגבלה על שיקול דעתו בבחירת ההצעות מתוך סך ההצעות שהגישו חברי קואליציה ואופוזיציה. כך למשל, הוא אינו מחויב להעביר לוועדת השרים את ההצעה שהוגשה לו ראשונה, או שחתומים עליה הכי הרבה ח"כים, ומובן כי הוא רשאי להביא בגדר שיקוליו גם שיקולים פוליטיים. כמו כן, כפי שציין ח"כ אורבך במכתבו, יושב-ראש ועדת הכנסת רשאי לשקול את סיכוייה של ההצעה לזכות בתמיכת ועדת השרים, שכן בהיעדר תמיכה, אין כל משמעות להעברת ההצעה בטרם חלוף תקופת ההנחה.

5. ואולם, בכל מקרה, הנוהל אינו מאפשר ליושב-ראש ועדת הכנסת לתת עדיפות לסיעות הקואליציה ולהעביר הצעות שלהן בלבד, או הצעות שלהן במספר העולה על אלה של האופוזיציה.
6. לאר האמור, אבקש להנחות את ועדת הכנסת ואת יושב-ראש ועדת הכנסת כי מעתה לא יועברו יותר לוועדת השרים לחקיקה הצעות חוק במספר שונה של חברי קואליציה ואופוזיציה, ובלבד כמובן שהוגשו בקשות משני הצדדים.
7. ככל שמסיבה כלשהי לא ניתן יהיה לפעול כאמור, הרי שיהיה על ועדת הכנסת לשוב ולפעול לפי הוראות התקנון הרגילות, כך שוועדת הכנסת תתכנס לדון בכל בקשות הפטור שיוגשו לה, מצד הקואליציה והאופוזיציה כאחד, ולא תתאפשר לאף צד חריגה ממכסת ההצעות השבועית במליאה.

בכבוד רב,

שגית אפיק